

ZAKON O VEŠTAČKOJ INTELIGENCIJI

Pregled se zasniva na Nacrtu zakona o veštačkoj inteligenciji. Do sada je održan jedan sastanak radne grupe, nakon čega su članovi dostavili komentare i predloge za izmene. Očekuje se da će pojedina rešenja biti dodatno usaglašena i izmenjena tokom daljeg rada na tekstu zakona. Sadržaj nacrta i prikazane odredbe treba posmatrati kao radnu verziju propisa, a ne kao konačno zakonsko rešenje.

ZAŠTO SE DONOSI ZAKON O VEŠTAČKOJ INTELIGENCIJI?

- **Uspostavljanje pravno obavezujućeg okvira** za bezbedan, odgovoran i transparentan razvoj, primenu i korišćenje sistema veštačke inteligencije (AI).
- **Usklađivanje sa međunarodnim standardima i regulatornim trendovima**, prvenstveno AI Act-om Evropske unije.
- **Sprovođenje ciljeva Strategije razvoja veštačke inteligencije Republike Srbije** za period 2025-2030. godine.
- **Prevenција i sankcionisanje zloupotreba veštačke inteligencije** koje nije moguće efikasno regulisati samo Etičkim smernicama iz 2023. godine.
- **Obezbeđivanje pravne sigurnosti, zaštite prava građana, bezbednosti korisnika i javnog interesa** u razvoju i primeni AI sistema, naročito u oblastima visokog rizika.
- **Podsticanje inovacija i jačanje konkurentnosti Srbije** kroz regulatorni okvir prilagođen domaćim potrebama i globalnim tržišnim tokovima.

NA KOGA SE ZAKON PRIMENJUJE?

- **Proizvođači AI sistema i modela koji ih stavljaju na tržište ili omogućavaju njihovo korišćenje u Srbiji**
  - Domaća IT kompanija koja razvija AI aplikaciju za analizu podataka i prodaje je bolnicama u Srbiji.
- **Uvoznici, distributeri i zastupnici proizvođača AI sistema**
  - Uvoznik softverskog rešenja koji distribuira AI sistem lokalnim bankama ili javnim institucijama.
- **Korisnici AI sistema i modela u Republici Srbiji**
  - Zdravstvena ustanova koja koristi AI sistem za analizu medicinskih snimaka.
  - Građanin koji koristi AI aplikaciju za prevođenje teksta ili generisanje sadržaja u okviru svoje profesionalne ili poslovne delatnosti (npr. frilenser koristi AI alat za kreiranje komercijalnog koda ili marketinške kampanje za klijenta).
- **Strani proizvođači čiji se AI sistemi koriste na teritoriji Republike Srbije**
  - Strana platforma (npr. AI chatbot servis) koji nema sedište u Srbiji, ali ga koriste građani ili firme u Srbiji.

IZUZECI OD PRIMENE ZAKONA

- **Istraživanje, testiranje i razvoj AI sistema pre stavljanja na tržište**
  - Univerzitet razvija novi AI algoritam i testira ga u laboratorijskim uslovima pre nego što ga ponudi tržištu.
- **AI sistemi koji se koriste isključivo u naučnim istraživanjima**
  - Istraživački institut koristi AI model za analizu klimatskih podataka u okviru naučnog projekta, bez komercijalne primene.
- **AI sistemi za vojne i bezbednosne svrhe**
  - Ministarstvo odbrane koristi AI sistem za analizu bezbednosnih podataka u okviru nacionalne odbrane.
- **AI sistemi stranih država ili međunarodnih organizacija u okviru međunarodne saradnje**
  - Interpol koristi AI alat za razmenu podataka sa Srbijom u okviru zajedničkih istraga, uz primenu odgovarajućih standarda zaštite prava.
- **AI sistemi koje fizičko lice koristi isključivo za ličnu upotrebu**
  - Pojedinač koristi AI aplikaciju na telefonu za prevođenje tekstova ili planiranje ličnih aktivnosti, bez uticaja na druge.
- **AI sistemi otvorenog koda (uz izuzetke)**
  - Programer preuzima open-source AI model sa javne platforme i koristi ga za eksperimentisanje u ličnom projektu, koji nije visokorizičan niti komercijalno distribuiran.

KLJUČNA NAČELA KOJA SE MORAJU POŠTOVATI

Svi sistemi veštačke inteligencije tokom svog celokupnog životnog ciklusa **moraju biti usklađeni sa osnovnim etičkim i pravnim principima**, među koja spadaju:

- **Ljudski nadzor** – AI služi kao podrška odlučivanju i ostaje pod kontrolom čoveka.
- **Pouzdanost i bezbednost** – sistemi moraju biti sigurni, predvidivi i zasnovani na proceni rizika.
- **Zaštita podataka i privatnosti** – obavezno odgovorno upravljanje podacima i zaštita podataka o ličnosti.
- **Transparentnost** – odluke i preporuke AI sistema treba da budu razumljive, objašnjive i proverljive.
- **Zabrana diskriminacije** – AI ne sme dovesti do neopravdane pristrasnosti ili diskriminacije po bilo kom ličnom svojstvu.
- **Društvena i ekološka odgovornost** – primena AI treba da doprinosi dobrobiti društva i zaštiti životne sredine.
- **Odgovornost** – jasno utvrđena odgovornost svih učesnika za rizike, posledice i eventualnu štetu nastalu primenom AI sistema.

INSTITUCIONALNI OKVIR I MEĐUSOBNI ODNOSI ORGANA

Nacrt zakona predviđa trodelnu strukturu za upravljanje, nadzor i stručnu podršku:

- **Agencija za veštačku inteligenciju:**
  - Centralno regulatorno telo sa javnim ovlašćenjima.
  - Vodi Registar AI sistema, vrši kategorizaciju sistema AI, izdaje potvrdu o usaglašenosti visokorizičnog sistema AI, uspostavlja i vodi Registar laboratorija, sprovodi praćenje i proveru, kao i revizije, odobrava izolovana okruženja za testiranje (*Sandbox*) i ovlašćena je **da obustavi testiranje**, kao i **da obustavi/zabrani** korišćenja sistema kada nadležni organ utvrdi povredu.
- **Telo za ocenjivanje usaglašenosti:**
  - **Akreditovane institucije od strane Akreditacionog tela Srbije (ATS; laboratorije, instituti)** koje **vrše nezavisne provere i izdaju sertifikate o usaglašenosti visokorizičnih sistema** pre njihovog izlaska na tržište, a na osnovu sertifikata Agencija izdaje potvrdu o usaglašenosti i registruje sistem.
- **Savet za veštačku inteligenciju:**
  - Stručno, savetodavno telo koje **prati globalne trendove, daje strateške preporuke Vladi i analizira uticaj zakona na privredu i obrazovanje.**

Međusobni odnos: Savet kreira strategiju, Agencija sprovodi zakon i kontroliše tržište, dok Tela za ocenjivanje pružaju stručno-tehničku ocenu usaglašenosti. Pored Agencije, **nadzor vrše** i Ministarstvo nauke, tržišna inspekcija, Poverenik za zaštitu podataka o ličnosti i inspekcija za informacionu bezbednost.

DRUGI DEO – SISTEMI, MODELI I AGENTI VI

Pojam	Šta je to?	Način rada	Analogija	Primer
Sistem	Softverski paket sa interfejsom i kodom oko modela.	Korisnik pita - Sistem odgovara (pasivno, korak-po-korak)	Ceo automobil Restoran	ChatGPT (aplikacija)
Model	Matematičko jezgro trenirano na podacima.	Ulaz - Izlaz (procesira podatke i predviđa rezultat)	Motor automobila Kuvar	GPT-4o (algoritam iza aplikacije)
Agent	Autonomni/poluautonomni program sa ciljem i alatima (samostalno izvršavanje zadataka)	Cilj - Planiranje - Akcija (samostalno rešava zadatak)	Vozač koji vozi automobil uz navigaciju Menadžer restorana	Devin (AI koji sam programira) - autonomni Poluautonomni AI sistem u zdravstvu: analizira medicinske snimke i daje preporuke, dok konačnu odluku o lečenju donosi lekar.

VRSTE SISTEMA VEŠTAČKE INTELIGENCIJE PREMA NIVOU RIZIKA

Zakon usvaja pristup zasnovan na gradaciji rizika, deleći sisteme u četiri osnovne kategorije na osnovu nivoa potencijalne opasnosti po društvo, i svaki je predmet regulacije:

- 1) **Zabranjeni sistemi:** Potpuno zabranjeni za razvoj i upotrebu na teritoriji Srbije zbog ekstremne opasnosti.
- 2) **Visokorizični sistemi:** Dozvoljeni, ali podležu najstrožim tehničkim uslovima, obaveznoj proveru usaglašenosti i stalnom nadzoru čoveka.
- 3) **Sistemi za koje se zahtevaju posebna pravila transparentnosti:** Dozvoljeni uz obavezu transparentnosti (npr. *chatbot*-ovi i *deepfake* sadržaj moraju biti jasno označeni kao AI generisani).
- 4) **Sistemi sa minimalnim rizikom:** Video-igrice, spam filteri – slobodan razvoj bez dodatnih zakonskih administrativnih obaveza.

ZABRANJENI SISTEMI VEŠTAČKE INTELIGENCIJE

- **Sistemi koji koriste manipulativne ili subliminalne tehnike**
  - AI sistem u aplikaciji koji neprimetno „gura“ korisnike da kupe proizvod bez njihovog svesnog pristanka.
- **Sistemi koji iskorišćavaju ranjivosti pojedinaca ili grupa**
  - AI reklame koje ciljaju decu ili starije nudeći im obmanjujuće finansijske proizvode.
- **Sistemi za profilisanje koji dovode do neopravdanog nepovoljnog tretmana**
  - AI koji rangira kandidate za posao i isključuje ljude iz određenih socioekonomskih sredina.
- **Sistemi za procenu rizika od krivičnih dela isključivo na osnovu profila**
  - AI koji označava osobu kao „potencijalnog kriminalca“ na osnovu njenog ponašajnog profila na internetu.
- **Sistemi za neciljano prikupljanje podataka za baze prepoznavanja lica**
  - AI koji „skida“ fotografije ljudi sa društvenih mreža i pravi bazu za prepoznavanje lica bez njihovog znanja.
- **Sistemi za prepoznavanje emocija u radu ili obrazovanju¹**
  - Softver koji prati izraze lica učenika tokom časa i ocenjuje njihovu „pažnju“ ili „emocionalno stanje“.
- **Sistemi za biometrijsku kategorizaciju po rasi, članstvu, uverenjima, orijentaciji**
  - AI koji pokušava da odredi politička ili verska uverenja osobe na osnovu izgleda ili glasa.
- **Sistemi za daljinsku biometrijsku identifikaciju u realnom vremenu na javnim mestima**
  - Biometrijska identifikacija na daljinu u realnom vremenu na javnom mestu dozvoljena je samo izuzetno, uz naredbu suda, vremensko i geografsko ograničenje, a u hitnim slučajevima može i bez naredbe, ali mora da se traži odobrenje u roku od 24 časa.

¹ Napomena: Sistem za prepoznavanje emocija nije generalno zabranjen, nego je nedozvoljen za korišćenje u određenim odnosima/oblastima (na radnom mestu i u obrazovanju), dok se u drugim oblastima može smatrati visokorizičnim, a u nekim oblastima je koristan (npr. psihološka istraživanja, psihoterapeutska pomoć).

VISOKORIZIČNI SISTEMI VEŠTAČKE INTELIGENCIJE

Visokorizični sistemi su oni koji značajno utiču na zdravlje, bezbednost ili osnovna prava ljudi. Oni su dozvoljeni na tržištu, ali isključivo ukoliko ispunjavaju rigidne tehničke i pravne standarde.

U ovu grupu spadaju sistemi koji se koriste u sledećim oblastima:

- **Biometrija (prepoznavanje lica, emocija, kategorizacija)**
  - Sistem za prepoznavanje lica na aerodromu koji identifikuje putnike u realnom vremenu.
- **Kritična infrastruktura**
  - AI sistem koji upravlja radom električne mreže i automatski balansira opterećenje.
- **Obrazovanje i stručno usavršavanje**
  - Softver koji ocenjuje testove učenika i pruža podršku u odlučivanju o njihovom napredovanju ili upisu na fakultet.
- **Zapošljavanje i upravljanje kadrovima**
  - AI alat koji filtrira CV-jeve i rangira kandidate za posao u velikoj kompaniji.
- **Pristup uslugama i naknadama**
  - Bankarski AI sistem koji procenjuje kreditnu sposobnost klijenata za odobravanje kredita.
- **Krivično gonjenje i pravosuđe**
  - Sistem koji analizira podatke i procenjuje rizik od ponavljanja krivičnog dela kod osuđenih lica.
- **Migracije, azil i granična kontrola**
  - AI sistem koji pomaže u obradi zahteva za vizu ili azil i proceni bezbednosnog rizika podnosioca.
- **Sudski postupci**
  - Alat koji pomaže sudiji u analizi sudske prakse i relevantnih dokaza u predmetu.
- **Izbori i referendumi**
  - Algoritam koji cilja političke poruke biračima i može uticati na njihovo glasanje.
- **Zdravstvo**
  - Sistemi za dijagnostiku, skrining, trijažu, podršku kliničkom odlučivanju i sistemi koji predstavljaju/čine medicinske uređaje ili njihove komponente.

USLOVI STAVLJANJA NA TRŽIŠTE VISOKORIZIČNIH SISTEMA

- Uspostavljanje i dokumentovanje sistema upravljanja rizicima tokom celog životnog ciklusa AI sistema.
- Izrada i redovno ažuriranje tehničke dokumentacije pre stavljanja na tržište i tokom upotrebe.
- Omogućavanje automatskog evidentiranja događaja (logovanje) radi praćenja rada sistema.
- Obezbeđivanje transparentnosti rada kako bi korisnici mogli da razumeju i pravilno koriste rezultate (korisničko uputstvo).
- Uspostavljanje nadzora nad korišćenjem sistema od strane fizičkih lica.
- Garantovanje tačnosti, otpornosti i informacione bezbednosti sistema tokom celog životnog ciklusa.
- Omogućavanje pristupa nadležnim organima radi vršenja nadzora, u skladu sa zakonom.
- Obavezna registracija visokorizičnog AI sistema kod nadležne agencije.

Ilustrativni primer: Proizvođač softvera za autonomno upravljanje semaforima u gradu ne može prodati taj softver lokalnoj samoupravi, sve dok akreditovana laboratorija ne potvrdi da softver nema kritične bezbednosne propuste.

UPRAVLJANJE PODACIMA KOD VISOKORIZIČNIH SISTEMA

Kvalitet veštačke inteligencije direktno zavisi od podataka na kojima se ona obučava. Zakon propisuje **striktno kriterijume za setove podataka koji se koriste za treniranje, validaciju i testiranje visokorizičnih modela:**

- **Reprezentativnost:**
  - Setovi podataka moraju u dovoljnoj meri odražavati karakteristike geografskog, društvenog ili ponašajnog okruženja u kojem će se sistem primenjivati.
- **Odsustvo grešaka:**
  - Podaci moraju biti očišćeni od anomalija, netačnosti i sistemskih devijacija.
- **Statistička provera:**
  - Proizvođači moraju analizirati setove podataka kako bi otkrili potencijalne skrivene pristrasnosti koje bi mogle dovesti do zakonom zabranjene diskriminacije.

Ilustrativni primer: Ako se AI model za odobravanje subvencija poljoprivrednicima obučava isključivo na podacima velikih poljoprivrednih korporacija, sistem će biti pristrasan i automatski odbijati male preduzetnike, što je zakonski kažnjivo.

OCENJIVANJE USAGLAŠENOSTI I UPIS U REGISTAR

Može se vršiti kroz:

- **Internu kontrolu** (od strane samog proizvođača, za određene klase sistema).
- **Eksternu kontrolu** (od strane ovlašćenog tela za ocenjivanje usaglašenosti, što je pravilo za najosetljivije sisteme).

Nakon uspešnog ocenjivanja, **sledi obavezna registracija:**

- Svaki visokorizični sistem se pre puštanja u rad **mora upisati u elektronski Registar sistema veštačke inteligencije** pri Agenciji.
- Deo podataka iz ovog Registra biće javan.

OBAVEZE SUBJEKATA U LANCU SNABDEVANJA

- **Proizvođači:**
  - **Snose primarnu odgovornost. Kreiraju sistem** u skladu sa zakonom, **izrađuju dokumentaciju**, čuvaju automatski generisane logove i tehničke zapise najmanje 10 godina od puštanja sistema na tržište. Vode sistem upravljanja rizicima tokom životnog ciklusa sistema i u kontinuitetu prate kako sistem radi nakon stavljanja na tržište.
- **Zastupnici proizvođača:**
  - Strani proizvođači **moraju imenovati ovlašćenog pravnog zastupnika u Srbiji** koji je odgovoran za komunikaciju sa Agencijom i dostavljanje dokumentacije.
- **Uvoznici:**
  - **Dužni su da provere** da li strani sistem poseduje sertifikat, da li je **tehnički dokumentovan i registrovan** u Srbiji pre nego što ga uvezu.
- **Distributeri:**
  - **Moraju obezbediti** da uslovi skladištenja ili transporta **ne ugroze tehničku bezbednost i usaglašenost** sistema sa zakonom.

OBAVEZE KORISNIKA VISOKORIZIČNIH SISTEMA

- **Obezbeđivanje zakonite upotrebe** kroz odgovarajuće tehničke i organizacione mere.
  - Bolnica uvodi interne procedure za korišćenje AI dijagnostike.
- **Stručni nadzor** nad radom sistema od strane obučениh lica.
  - Banka određuje tim analitičara koji prati AI za kreditne odluke.
- **Obezbeđivanje kvalitetnih i reprezentativnih ulaznih podataka.**
  - HR sektor proverava da AI za zapošljavanje ne koristi pristrasne podatke.
- **Kontinuirano praćenje** rada sistema i **obaveštavanje** proizvođača o problemima.
  - Fakultet prijavljuje greške u AI sistemu za ocenjivanje ispita.
- **Hitno reagovanje** u slučaju rizika po prava, zdravlje ili bezbednost.
  - Opština privremeno isključuje AI sistem za socijalne usluge zbog sumnje na grešku u dodeli prava.
- **Evidentiranje događaja i čuvanje logova** najmanje 6 meseci.
  - Osiguravajuće društvo čuva zapise odluka AI sistema o proceni rizika.
- **Obaveštavanje zaposlenih** pre korišćenja AI sistema na radnom mestu.
  - Poslodavac informiše radnike da se koristi AI za praćenje produktivnosti.
- **Saradnja sa nadležnim organima** i dostavljanje potrebne dokumentacije.
  - IT firma dostavlja Agenciji podatke o AI sistemu tokom inspekcije.

Organi javne vlasti pre uvođenja visokorizičnog sistema moraju sačiniti procenu uticaja na osnovna ljudska prava i evidentirati je u Registru.

MODELI VEŠTAČKE INTELIGENCIJE OPŠTE NAMENE (GPAI/VION)

Modeli opšte namene (*General Purpose AI*) su tehnologije koje karakteriše **visoka fleksibilnost i sposobnost obavljanja širokog spektra različitih zadataka** (npr. veliki jezički modeli koji generišu tekst, programski kod, audio ili video sadržaj).

Zakon ih deli na **dve ključne kategorije**:

- **Modeli VION:**
  - Zahtevaju **osnovnu tehničku dokumentaciju i obavezu poštovanja** autorskih prava prilikom prikupljanja podataka za obuku.
- **Modeli VION sa sistemskim rizikom:**
  - To su izuzetno **veliki generativni modeli** (npr. veliki jezički ili multimodalni model), koji se koriste **na globalnom nivou** i imaju **visoke računске kapacitete i široku primenu**, a čija zloupotreba ili otkaz mogu **izazvati destabilizaciju tržišta, bezbednosne pretnje ili masovne manipulacije**.

Ilustrativni primer: Osnovna verzija komercijalnog *chatbot*-a je standardni GPAI model, dok najnaprednija verzija koja ima sposobnost autonomnog generisanja kompleksnog koda za kritičnu infrastrukturu potpada pod sistemski rizik.

REGISTRACIJA I OBAVEZE PROIZVOĐAČA GPAI MODELA

Proizvođači i njihovi zastupnici koji plasiraju modele opšte namene na tržište **Srbije imaju sledeće obaveze**:

- **Obavezna registracija** modela kod Agencije pre plasiranja na tržište.
- **Izrada i redovno ažuriranje tehničke dokumentacije**, uključujući informacije o procesima obuke i testiranja modela.
- **Kreiranje javno dostupnog i detaljnog rezimea o sadržaju** (tekstovi, knjige, slike) koji je korišćen za treniranje modela, kako bi se obezbedilo poštovanje autorskih prava.
- **Dostavljanje neophodnih informacija** pružiocima usluga koji taj model integrišu u svoje visokorizične sisteme.

MERE ZA PODRŠKU INOVACIJAMA – IZOLOVANO OKRUŽENJE ZA RAZVOJ I TESTIRANJE (AI SANDBOX)

Kako bi se podstakle inovacije i omogućio bezbedan razvoj AI rešenja, zakon **uvodi kontrolisano izolovano okruženje** koje uspostavlja i vodi Agencija za veštačku inteligenciju u Državnom data centru.

- **Regulatorni *sandbox* (kliničko odlučivanje)**
  - Testiranje AI sistema za podršku lekarima u dijagnostici i izboru terapije u kontrolisanim uslovima, pod nadzorom nadležnih organa, pri čemu konačnu medicinsku odluku donosi lekar, a ne AI sistem.
- **Sektorski *sandbox* (finansijske tehnologije)**
  - AI modeli za procenu kreditnog rizika i otkrivanje prevara testiraju se na anonimizovanim ili sintetičkim podacima, bez povezivanja sa realnim bankarskim sistemima.
- **Tehničko testno okruženje – *test bed* (zdravstveni AI)**
  - AI sistemi za analizu radioloških snimaka testiraju se u zatvorenom okruženju bez interneta, na probnim podacima i bez uticaja na stvarne pacijente.

Ključne napomene:

Agencija uspostavlja izolovana okruženja za testiranje inovativnih AI sistema i modela.

Omogućavaju sigurno testiranje uz zaštitu zdravlja, bezbednosti i osnovnih prava, uključujući i kontrolisane uslove za testiranje u realnom okruženju.

Namenjena su podsticanju inovacija, posebno za startape i mala i srednja preduzeća, uz olakšan i, često, besplatan pristup.

Koriste se za proveru usaglašenosti, testiranje performansi, i otpornosti AI sistema.

Uključuju saradnju države, istraživača i industrije u kontrolisanom okruženju.

Nadzor vrši Agencija, uz obaveznu obustavu sistema ako se uoče rizici koji se ne mogu ublažiti.

Korisnici su odgovorni za štetu nastalu tokom testiranja, ako nisu poštovani uslovi rada.

TESTIRANJE VISOKORIZIČNIH SISTEMA VAN SANDBOX-A

U izuzetnim slučajevima, zakon dozvoljava testiranje visokorizičnih AI sistema u realnim uslovima van izolovanog okruženja, ali **isključivo uz ispunjenje sledećih uslova**:

- **Neophodno je pribaviti eksplicitno odobrenje** Agencije za veštačku inteligenciju za svako pojedinačno testiranje.
- **Učesnici** (građani nad kojima se vrši testiranje) **moraju dati svestan i pisani pristanak** (*Informed Consent*).
- **Mora postojati detaljan plan testiranja**, a testiranje se mora **odmah prekinuti** ukoliko se uoči bilo kakav bezbednosni rizik.

Ilustrativni primer: Testiranje pametnog AI sistema za optimizaciju javnog gradskog prevoza na nekoliko ulica u Beogradu zahteva prethodno odobrenje države i jasne bezbednosne protokole kako se ne bi ugrozili životi učesnika u saobraćaju.

PRAĆENJE NAKON STAVLJANJA NA TRŽIŠTE I PRIJAVA INCIDENATA

Obaveze proizvođača ne prestaju prodajom sistema. Proizvođač mora uspostaviti sistem post-tržišnog praćenja (*Post-market monitoring*) kako bi aktivno prikupljao i analizirao podatke o ponašanju softvera u realnoj primeni.

U slučaju **pojave ozbiljnog incidenta** (kvara koji dovodi do smrti, teškog narušavanja zdravlja ili oštećenja kritične infrastrukture), **definisani su hitni rokovi za prijavu:**

- **Najkasnije u roku od 2 dana** (48 sati) **od nastanka incidenta** – ukoliko postoji neposredna pretnja po život ili masovna šteta.
- **Najkasnije u roku od 15 dana** – za sve ostale oblike ozbiljnih incidenata i neregularnosti.

Prijava se podnosi Ministarstvu nauke, koje je prosleđuje tržišnoj inspekciji preko e-Inspektora, kao i drugim nadležnim organima (MUP, MZ, MŽS i dr).

PREKRŠAJNA ODGOVORNOST I VISINA NOVČANIH KAZNI

Zakon predviđa **kaznene mere klasifikovane prema težini prekršaja:**

- **Stavljanje u promet ili upotreba zabranjenih AI sistema:** od 200.000 do 2.000.000 dinara za pravno lice.
- **Dostavljanje netačnih, nepotpunih ili obmanjujućih informacija** nadležnim organima ili telima za ocenjivanje: do 2.000.000 dinara.
- **Neispunjavanje tehničkih obaveza za visokorizične sisteme** (nedostatak logova, dokumentacije ili ljudskog nadzora): od 100.000 do 1.000.000 dinara.

Pored novčanih kazni, **Agencija ima ovlašćenje da izrekne meru hitnog povlačenja sistema sa tržišta ili trajnu zabranu rada softvera.**

ROKOVI ZA IMPLEMENTACIJU I STUPANJE NA SNAGU

Zakon predviđa **fazni prelazni period** kako bi se privreda i državni organi prilagodili novim obavezama:

- **Zakon stupa na snagu osmog dana** od dana objavljivanja u Službenom glasniku RS.
- Rok za usvajanje **bližih propisa, pravilnika i standarda** od strane nadležnog Ministarstva nauke iznosi **9 meseci od stupanja na snagu.**
- Agencija je dužna da **uspostavi funkcionalan elektronski Registar sistema veštačke inteligencije** i akredituje prva Tela za ocenjivanje usaglašenosti **u roku od 12 meseci.**
- **Kompanije imaju prelazni period od 12 meseci** od stupanja zakona na snagu da usklade svoje postojeće sisteme.